

Vnímání stáří a péče o blízké

Žijící rodiče a prarodiče

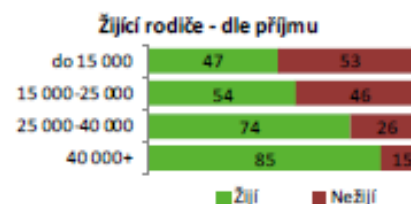
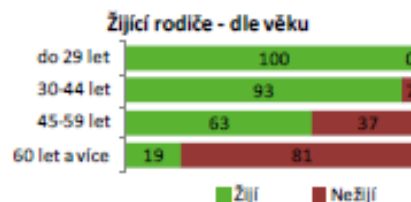
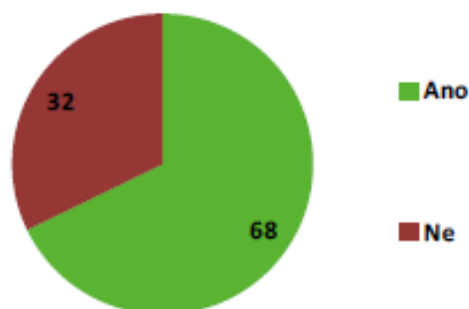
Q1a. Jsou Vaši vlastní rodiče naživu?

Q1b. Máte také nevlastní rodiče?

Q1b2 Jsou Vaši nevlastní rodiče naživu?

Q1c. Kteří z Vašich prarodičů jsou naživu?

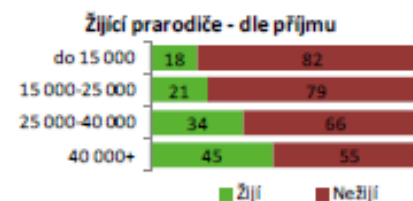
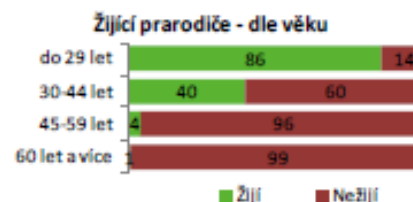
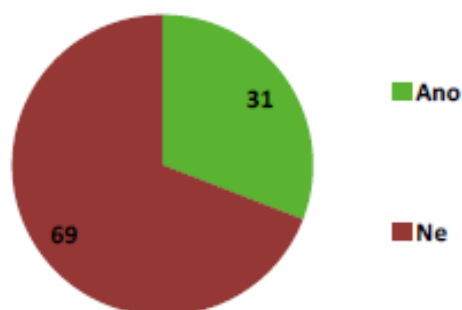
Žijící vlastní/nevlastní rodiče
(n=1000, údaje v %)

Alespoň jednoho vlastního či nevlastního rodiče má 68 % české veřejnosti.

Jsou to přirozeně častěji mladí lidé, a také osoby s vyššími příjmy domácnosti. Tento efekt je důležitý z hlediska případné péče o ně. Na jednu stranu se při rozhodnutí o péči jejich příjem snižuje, na druhé straně mají teoreticky prostředky k zajištění finanční náročné péče.

Žijící prarodiče
(n=1000, údaje v %)

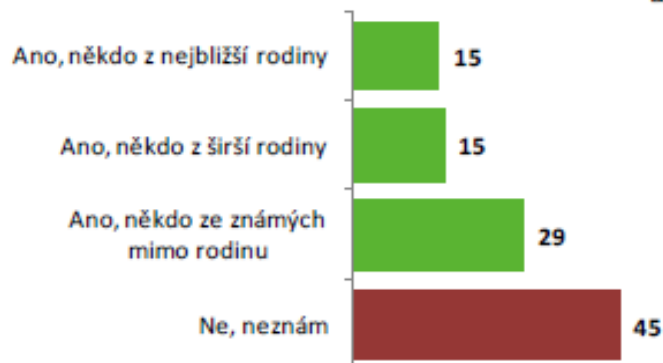
Alespoň 1 prarodiče mají 3 z 10 (31 %) Čechů.

Stejně jako u rodičů se jedná o stejnou skupinu. I v tomto případě sledujeme závislost na věku a také příjmu domácnosti.

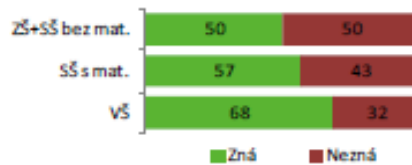
Znalost a zkušenosti s péčí o osobu blízkou

Q2. Znáte někoho, kdo je závislý na pomoci asistentů/rodinných příslušníků? Q3. Pečujete Vy, případně někdo z Vaší rodiny?

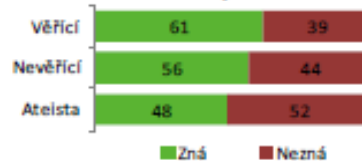
Znalost osoby závislé na pomoci
(n=1000, údaje v %)

Znalost - dle vzdělání

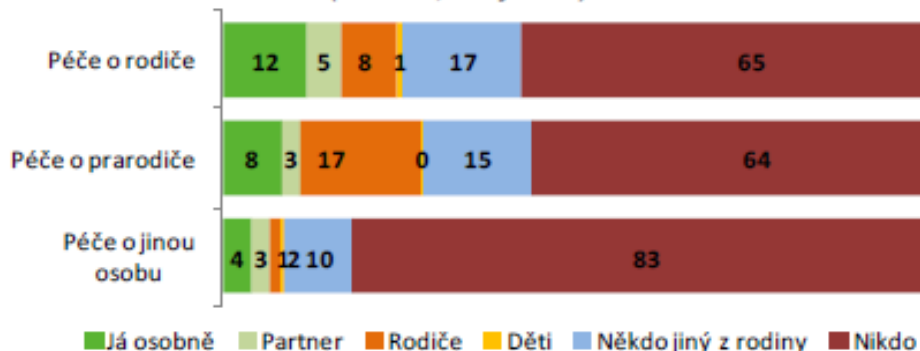
Znalost - dle víry

Celkem 55 % Čechů zná někoho, kdo vyžaduje péči další osoby. V rámci rodiny je to přibližně 30 %, stejný podíl pak zná někoho mimo rodinu.

Větší znalost je mezi osobami s VŠ vzděláním a také např. i mezi těmi, kteří jsou věřící.

Zkušenost s péčí o blízké
(n=1000, údaje v %)

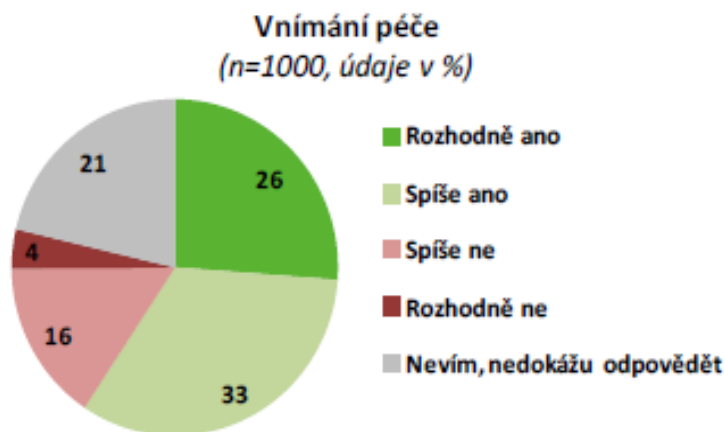

Celkově má osobní nebo zprostředkovanou zkušenost s péčí o rodiče nebo prarodiče přibližně třetina (35 %) Čechů. Je to poměrně dost vysoké číslo a nejsou vidět velké rozdíly např. mezi mladými a staršími osobami, takže ač zprostředkovaná, i tak je míra zkušenosti v populaci dosti velká.

POZN. V dotazníku jsme se ptali i na zkušenost s péčí o děti, ale respondenti tuto otázku příliš nepochopili a dosti velká část z nich tvrdila, že zkušenost mají. V tomto případě se ale nejednalo o péči o zdravotně postižené děti, ale obecné péče o malé děti. Z tohoto důvodu výsledky nezařazujeme – byly by zavádějící.

Vnímání péče v kontextu vlastního života

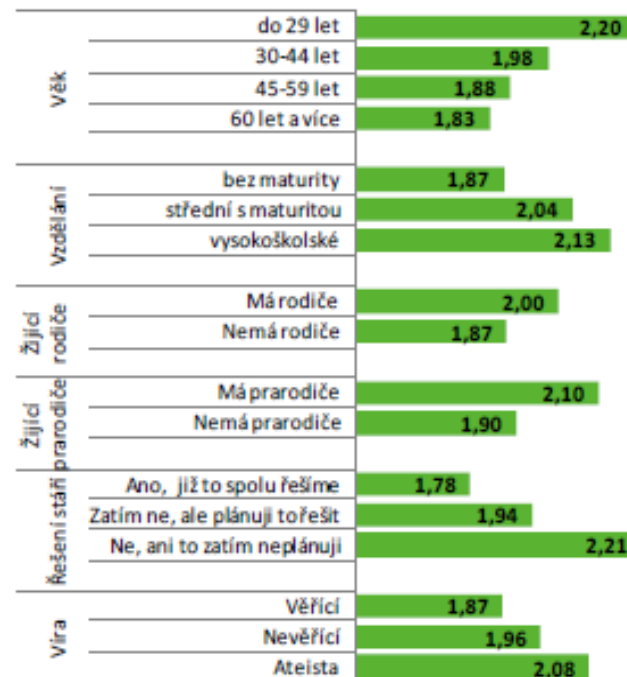
Q5. Myslíte si, že člověk, který se rozhodne plnohodnotně pečovat o své blízké a vzdá se zaměstnání či náročných koníčků, dělá dobře?

Podle nadpoloviční většiny osob (59 %) je rozhodnutí pečovat o své blízké pozitivní. Negativně toto rozhodnutí vnímá jen 20 % Čechů a stejný podíl pak neví, jak na tuto otázku odpovědět.

Pozitivně toto rozhodnutí vnímají více starší lidé, osoby s nižším vzděláním (což jsou často právě starší lidé), ale poněkud překvapivě také ti, kteří již nemají rodiče či prarodiče. Větší míru pozitivních odpovědí vykazují lidé, kteří již situaci se svými rodiči či prarodiči řeší a také osoby, které silněji věří.

Postoje dle skupin osob
(průměry na škále 1=rozhodně ano-4=rozhodně ne)

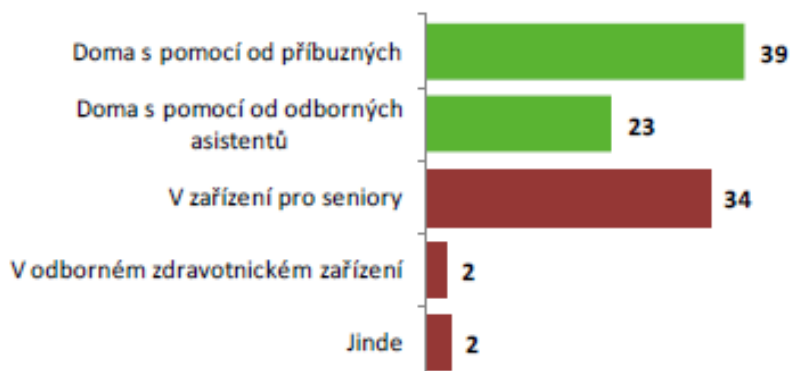

Představy o vlastním stáří a představy o stáří rodičů

Q6. Kde by pro Vás osobně bylo ideální strávit závěr života v případě, že nebudete samostatně zvládat některé úkony potřebné k důstojnému životu?

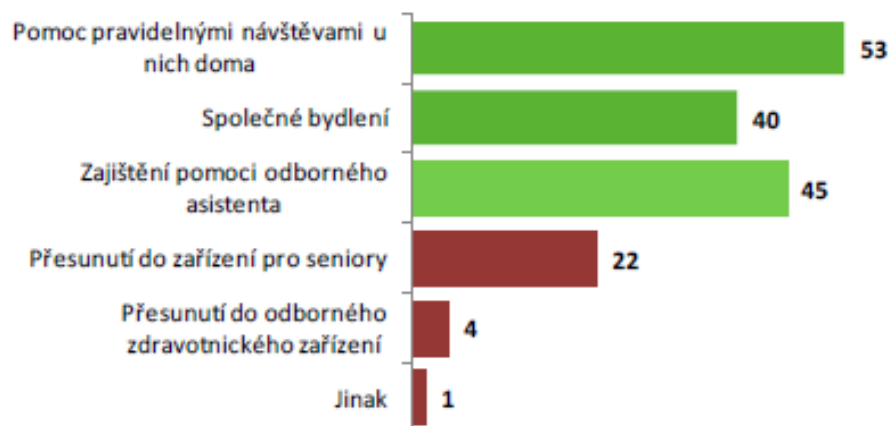
Q7. A jak byste se chtěl/a postarat o své rodiče v okamžiku, kdy nebudou samostatně zvládat některé úkony potřebné k důstojnému životu?

Představy o vlastním stáří
(n=1000, údaje v %)

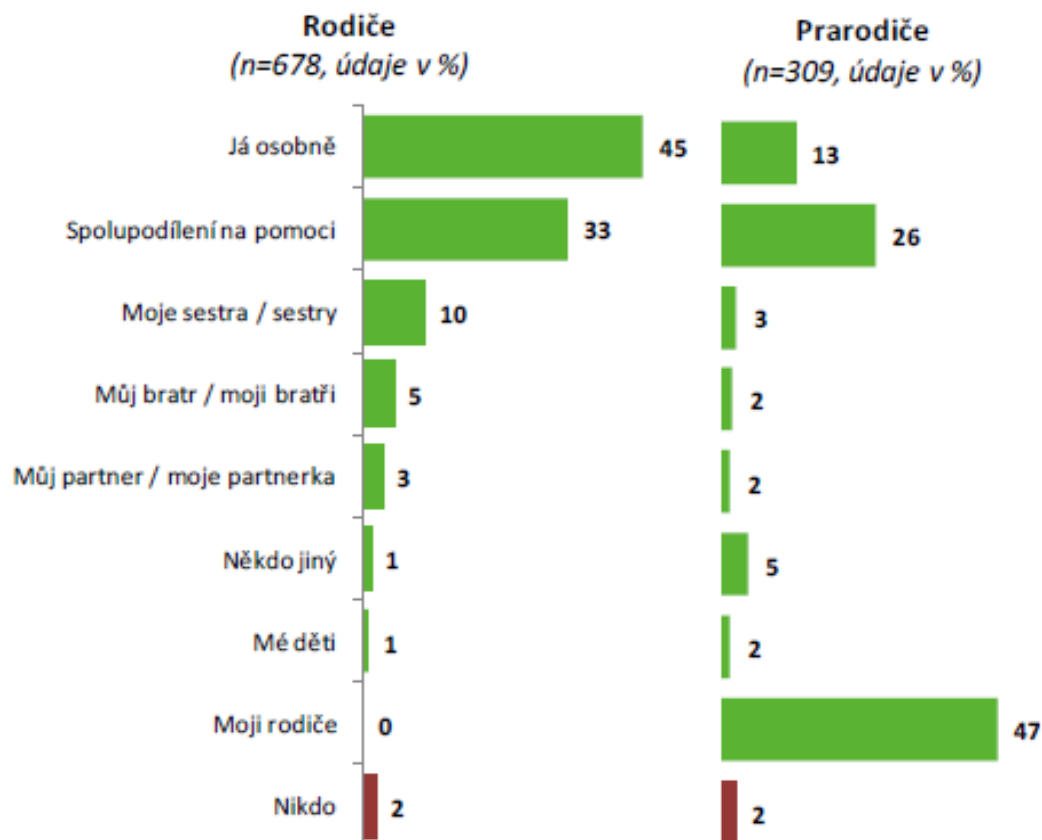
62 % Čechů si přeje strávit stáří v domácím prostředí a to samé plánují zajistit i pro své rodiče.

Představy o stáří svých rodičů
(n=678, údaje v %)

Kdo by péči prováděl

Q8. A kdo z rodiny by se nejspíše staral o Vaše rodiče? Q8x. A kdo z rodiny by se nejspíše staral o Vaše prarodiče?

Je velmi zajímavé, že pokud by se o rodiče měl někdo starat, pak by to byli nejčastěji respondenti sami (45 %). Tuto odpověď častěji uvádějí ženy (53 %), ale ani muži se této péči nebrání (37 %). V případě prarodičů by se o ně nejspíše starali jejich děti, tedy rodiče respondentů (47 %).

Na druhém místě je u obou případů spolupodílení se na pomoci, kdy by se členové rodiny v péči střídali.

Otázka je položena jako hypotetická, ale i tak nás přesvědčení o tom, kdo by se o blízké ve stáří staral překvapila.

Plánovaná péče I.

Q9. Zahrmujete do svých plánů, jak stráví Vaši rodiče či prarodiče závěr života, kdy už se o sebe nebudou moci plnohodnotně postarat?

Plánování péče o rodiče
(n=678, údaje v %)

Stejně tak překvapivé zjištění sledujeme při interpretaci otázky, zda lidé plánují péči o rodiče do budoucna. **Ukazuje se, že plných 67 % Čechů do svých plánů zahrnuje úvahy o tom, jak jejich rodiče či prarodiče stráví závěr života.**

Nejčastěji (41 %) berou tuto problematiku do úvahy u případného stěhování tak, aby jim byli **nablízku**. V menší míře (13-17 %) při plánování rekonstrukce či koupi bytu, aby zde mohli rodiče/prarodiče bydlet, nebo při změně zaměstnání (13 %) tak, aby jim byli **nablízku**.

Plánovaná péče II.

Q10. Řešíte se svými rodiči či prarodiči jejich plány či přání ohledně důstojného závěru života?
 Q10x. Proč s Vašimi rodiči neplánujete řešit jejich přání ohledně důstojného závěru života?

Řešení stáří rodičů
 (n=680, údaje v %)

Pětina (20 %) Čechů již se svými rodiči řešila plány či přání ohledně jejich důstojného stáří a dalších 40 % to má v plánu.

4 z 10 Čechů to zatím s rodiči/prarodiči neřešili. Jsou to častěji mladí lidé (problém není akutní) a také osoby, které nemají s péčí zkušenosti nebo nepovažují péči o blízké za dobré rozhodnutí.

Proč neplánují řešit
 (n=272, údaje v %)

Je na to brzo	11,8
Považuji to za neetické	0,4
Rodiče to odmítají řešit	1,5
Není potřeba, je to již zařízeno	2,2

Ti, kdo to s rodiči/prarodiči neřeší, uvádějí různé důvody – neexistuje žádný hlavní.

Obavy z péče

Q11. Z čeho máte největší obavy stran domácí péče o své blízké v případě, že by to potřebovali? Prosíme, uveďte až 2 hlavní důvody či obavy.

Největší obavy v případě pečování
(n=1000, údaje v %)

Lidé se v případě péče nejvíce obávají psychické náročnosti péče (52 %), ale také toho, že začnou pociťovat nedostatek financí (47 %). Ostatní důvody jsou zmiňovány nižším podílem osob.

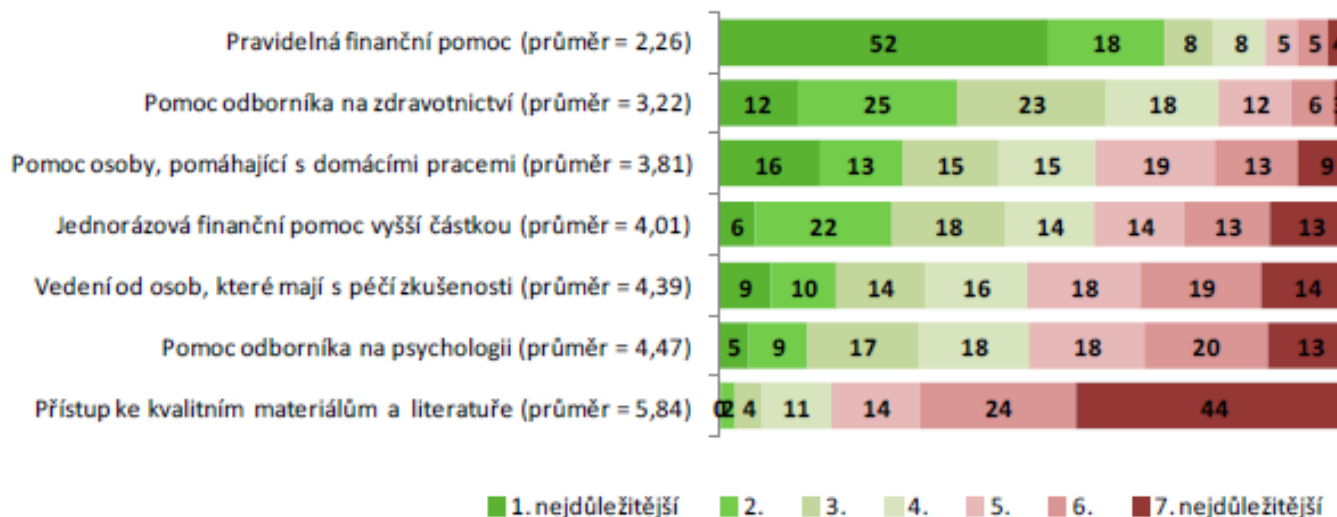
To, že by museli přestat realizovat své koníčky a záliby, není ve vnímání problematickejší péče nijak zásadní.

Co by v péči o blízké pomohlo

Q4. Bez ohledu na to, zda o příbuzné osobně pečujete, zkuste uvést, co myslíte, že by Vám v péči o rodiče či prarodiče mohlo nejvíce pomoci. Prosíme, seřadte faktory podle důležitosti tak, jak je vnímáte.

Hodnocení pomoci v péči o blízké

(n=1000, údaje v %)

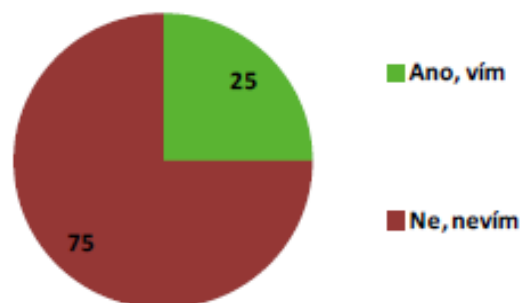
Na prvním místě v hodnocení případné pomoci s pečováním jsou (nikoliv překvapivě) peníze. Pravidelná finanční pomoc např. od státu je pro rozhodnutí o pečování klíčová. Na druhém místě se pak umístila pomoc odborníka na zdravotnictví. Naopak příliš populární by nebylo zpřístupnění literatury a také pomoc odborníka na psychologii – což je v rozporu s předchozím zjištěním (největší obavy = psychologické problémy).

V hodnocení pořadí není větších rozdílů mezi jednotlivými sociodemografickými skupinami a např. ani ti, kteří již s péčí zkušenosti mají se v hodnocení nijak zásadně od ostatních neliší.

Kam se obrátit

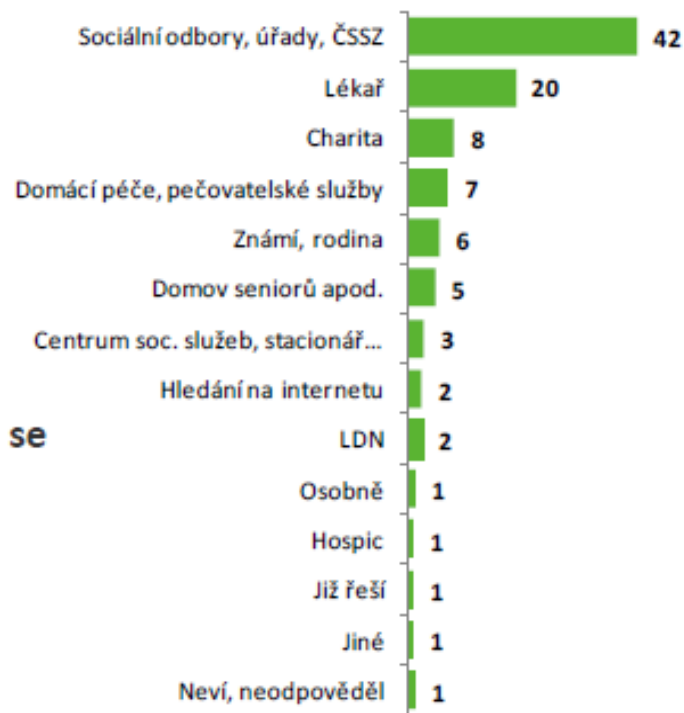
Q12. Víte, kam se obrátit v případě, že byste začal/a řešit péči o své blízké v případě, že by to potřebovali?

Kam se obrátit
(n=680, údaje v %)

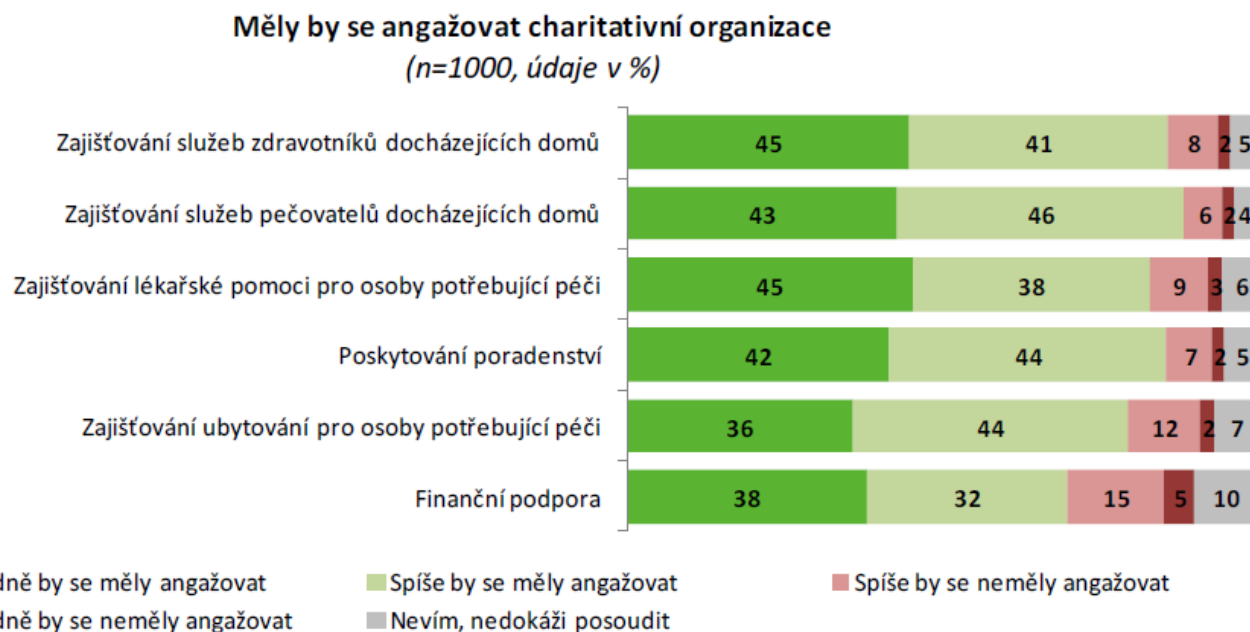
Jen čtvrtina populace (25 %) ví, na koho se obrátit v případě, že začne reálně řešit zajištění péče o svého blízkého.

Instituce
(n=250, údaje v %)

Role charitativních organizací

Q13. Pro každou z následujících oblastí uveďte, do jaké míry by se v procesu péče o blízké v dané oblasti měly angažovat charitativní organizace.

Podle naprosté většiny Čechů by se v procesu péče o blízké měly charitativní organizace angažovat.

Nejvíce od nich očekáváme zajišťování služeb zdravotníků docházejících domů (souhlas 86 %) a nejméně pak finanční podporu (souhlas 70 %) – ale i v tomto ohledu je souhlas velmi silný.

Děkuji!

Anna Matysková, vedoucí oddělení komunikace Charity ČR

Připravila společnost ppm factum research

Mgr. Vojtěch Hündl

ppm factum research s.r.o.

Office Park Nové Butovice / A

Bucharova 1281/2, 158 00 Praha13

Mobil: +420 731 403 626

Tel.: +420 233 111 008

Fax: +420 233 111 002

e-mail: hundl@ppmfactum.cz

www.factum.cz

